

Flere mottakere. Se mottakerliste

Vår dato: 10.06.2020
Vår ref.: 201603097-235
Arkiv: 517

Deres dato: 31.10.2019

Deres ref.:

Saksbehandler:
Ole Henrik Olsen
Jørgen Kocbach Bølling
Anne Johanne Kråkenes

Godkjenning av tiltaksplan for støy - Bjerkreim vindkraftverk

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til oversendelse fra Norsk Vind AS, på vegne av konsesjonærene, av tiltaksplan for støy av 31.10.2019 *Aktuelle avbøtende tiltak støy – oppdatert tilbakemelding* for Bjerkreim, Gravdal og Skinansfjellet vindkraftverk (heretter kalt Bjerkreim vindkraftverk), i Hå og Bjerkreim kommuner, Rogaland fylke.

1 NVEs vedtak

NVE godkjenner den fremlagte tiltaksplanen for støy av 31.10.2019 *Aktuelle avbøtende tiltak støy – oppdatert tilbakemelding*.

NVE setter følgende vilkår for godkjenningen:

- Dersom det ikke oppnås enighet med eiere av bygninger med støyfølsom bruk om avbøtende tiltak, og støynivået ved bygningen overstiger L_{den} 45 dBA, skal konsesjonær tilby at kompensasjon for støy og støyvirkninger fastsettes gjennom avtaleskjønn for de byggene dette gjelder.

Vedtaket har hjemmel i vilkåret om fremleggelse av tiltaksplan mot støy satt i vedtak om godkjenning av MTA- og detaljplan av 20.12.2017, jf. konsesjonsvilkår nr. 11 for hhv. Bjerkreim vindkraftverk datert 02.11.2016 (NVE ref. 200705972-133), Skinansfjellet vindkraftverk datert 17.12.2018 (NVE ref. 200704242-132), og Gravdal vindkraftverk datert 17.12.2018 (NVE ref. 200704242-134).

2 Bakgrunn

NVE meddelte anleggskonsesjon for Bjerkreim vindkraftverk den 02.11.2016 (og 17.12.2018 for hhv. Skinansfjellet og Gravdal). I konsesjonsvilkår 11 står det:

«Støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk bør ikke overstige L_{den} 45 dBA. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at støynivået overstiger L_{den} 45 dBA ved bygninger med støyfølsom bruk, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte

virksomheter ved disse bygningene. Dersom konsesjonærer mener at bygninger med støynivå over L_{den} 45 dBA ikke har støyfølsom bruk, skal dette dokumenteres i detaljplanen.»

NVE godkjente revidert miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) og detaljplan for Bjerkreim vindkraftverk den 20.12.2017. NVE satte følgende vilkår om støy for godkjenningen (fjerde kulepunkt):

«Tiltakshaver skal utarbeide forslag til aktuelle avbøtende tiltak for boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy over den anbefalte grenseverdien. Forslaget skal forelegges NVE før monteringen av vindturbinene starter.»

NVE mottok 26.02.2019 *Aktuelle avbøtende tiltak – støy* for Bjerkreim vindkraftverk. Etter NVEs oppfatning inneholdt ikke tiltaksplanen av 26.02.2019 tilstrekkelige beregninger. NVE presiserte føringer for innhold i konsesjonærens plan for avbøtende tiltak i brev av 01.03.2019, og ba om en oppdatert tilbakemelding.

I brev av 22.03.2019 bekreftet NVE at den oppdaterte tilbakemeldingen skal forelegges NVE før hele vindkraftverket (dvs. samtlige konsesjoner) settes i drift. NVE presiserte også at det er faktisk bruk av bygningene som skal legges til grunn ved vurdering av støyvilkåret i konsesjonen, og ikke hva bygningen er definert som etter annet lovverk.

NVE mottok 31.10.2019 *Aktuelle avbøtende tiltak støy – oppdatert tilbakemelding* på vegne av konsesjonærene fra Norsk Vind. Vedlagt brevet var det oppdaterte støyberegninger. Brevet redegjør også for vurderinger og aktuelle avbøtende tiltak for støy. Norsk Vind opplyser om at konsesjonærene har tatt følgende grep i lys av NVEs brev av 01.03.2019:

- Oppdaterte støyberegninger er gjennomført av Akustikkonsulten AB basert på mindre justeringer som er gjort på turbinkoordinatene i løpet av byggefasen.
- Totalt er det beregnet at 8 boliger og 9 fritidsboliger vil ha et gjennomsnittlig støynivå over L_{den} 45 dBA i «worst case» scenariet. Av disse er det 5 boliger og 7 fritidsboliger med støyfølsom bruk, der det ikke allerede foreligger minnelige avtaler.
- Et informasjonsbrev ble i 2019 (i uke 45) sendt ut til eierne av de 12 boligene/ fritidsboligene med støyfølsom bruk som i «worst case» beregninger ligger over L_{den} 45 dBA, som det ikke er inngått minnelige avtaler med. I brevet, vedlegg 3 til oversendelsen, beskrives bl.a. aktuelle avbøtende tiltak, og tiltakshaverne forplikter seg til å dekke kostnadene med slike tiltak der hvor visse kriterier er oppfylt.

Konsesjonærene skriver videre at de vil ta kontakt med eierne av de 12 boligene/fritidsboligene etter et par måneders drift for å høre om erfaringer med støy, og diskutere ev. avbøtende tiltak.

Norsk Vind informerte i e-post til NVE av 26.02.2020 om at turbinleverandør har fått utført en støymåling på en testturbin i Danmark av samme typen som turbinene som installeres i Bjerkreim vindkraftverk. Dette er en Siemens Gamesa SWT-DD-130 turbin. Denne støymålingen viser et maksimalt kildestøynivå på 105 dB. Videre skriver Norsk Vind at det i støyberegninger for Bjerkreim vindkraftverk er benyttet et maksimalt kildestøynivå lik 107 dB iht. tidligere input fra turbinleverandør. Norsk Vind mener at de utførte støymålingene på testturbinen i Danmark indikerer at støyberegningene som er gjort for Bjerkreim vindkraftverk er konservative. Dokumentet *Test Report Summary* av test report P6.074.18 utarbeidet av Sweco og datert Aarhus 14.11.2018 var vedlagt e-posten.

3 Høring

NVE har forelagt tiltaksplanen for støy til berørte kommuner og eiere av bygg med støyfølsom bruk som kan få støy over L_{den} 45 dBA basert på fremlagte støyberegning. Frist for å komme med kommentarer var satt til 24.04.2020. NVE mottok kun én uttalelse innen fristen.

Svein Matningsdal, eier av gnr./bnr. 118/5 i Hå kommune (bygning nr. 5 på støykartet), skriver i e-post av 19.04.2020 at han mener at støynivået ved hans bolig i enkelte vindretninger vil overstige grenseverdien på L_{den} 45 dBA. Matningsdal skriver at han ikke har inngått noen avtale om at han godkjenner et høyere støynivå enn denne grensen. I tillegg påpeker han at de har fått opplyst at turbinene skal stanses ved skyggekast, men at dette ikke har skjedd.

Norsk Vind skriver i sin kommentar av 05.05.2020 at beregnet støynivå ved Matningsdal 41 (bygning nr. 5 på støykartet) er beregnet å være L_{den} 43 dBA i «real case» og L_{den} 46 dBA i «worst case». Videre viser Norsk Vind til at Matningsdal er en av grunneierne i Skinansfjellet vindkraftverk, og at det er en avtale mellom Norsk Vind Skinansfjellet AS og Svein Matningsdal som slår fast at vederlaget Svein Matningsdal mottar kompenserer for alle ulemper som vindkraftverket måtte medføre. Norsk Vind sier dette inkluderer ulemper knyttet til støy eller skyggekast. Norsk Vind opplyser også om at det er installert et eget styringssystem som skal sørge for at det ikke forekommer skyggekast ved nærliggende boliger mer enn 8 timer per år, ref. prosjektets MTA- og detaljplan.

4 NVEs vurdering

4.1 Rettslige utgangspunkter for NVEs vurdering av tiltaksplanen for støy

4.1.1 Støyvilkåret i anleggskonsesjonen

Vurderingen av den fremlagte tiltaksplanen for støy, tar utgangspunkt i anleggskonsesjonens støyvilkår. Av anleggskonsesjonens vilkår 11, fremgår det at støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk «*bør ikke overstige L_{den} 45 dBA*». Dersom det vurderes som «*nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet*», skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å «*avbøte virkninger ved disse bygningene*». Dette betyr for øvrig at tiltaksplanen er begrenset til å gjelde bygninger med støyfølsom bruk hvor støynivået overstiger L_{den} 45 dBA.

At NVE har satt et vilkår om at støynivået ved de nevnte bygningene ikke bør overstige L_{den} 45 dBA, medfører en viss rettslig beskyttelse overfor eiere av bygg med støyfølsom bruk som berøres av støy. Spørsmålet i denne saken er hvor langt denne rettslige beskyttelsen strekker seg, og hvilken myndighet og skjønnsrom NVE har ved vurderingen av om tiltaksplanen skal godkjennes eller ikke.

4.1.2 Vilkår om støy i godkjenningen av MTA- og detaljplan

Med hjemmel i anleggskonsesjonens vilkår 11, satte NVE følgende vilkår ved godkjenningen av MTA- og detaljplan (20.12.2017):

«Tiltakshaver skal utarbeide forslag til aktuelle avbøtende tiltak for boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy over den anbefalte grenseverdien. Forslaget skal forelegges NVE før monteringen av vindturbinene starter.»

Bakgrunnen for vilkåret var at den fremlagte beregningen (på godkjenningstidspunktet) viste at 9 boliger og 8 fritidsboliger, ved en worst case beregning, kunne bli berørt av støynivå over den anbefalte grenseverdien på L_{den} 45 dBA. NVE vurderte ved godkjenningen av MTA- og detaljplan at utbyggingsløsningen, gitt nevnte vilkår, kunne godkjennes, jf. formuleringen «*nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet*» i konsesjonsvilkår 11.

NVE viser også til at vi i brev av 01.03.2019 la til grunn at tiltaksplanen skulle omfatte:

- En oversikt over alle bygninger berørt av støy over grenseverdiene.
- En oversikt over hvilke av disse bygningene som eies av grunneiere innenfor planområdet med avtale med Norsk Vind, og som derfor ikke krever videre oppfølging etter konsesjonsvilkåret.
- En gjennomgang av hvilke gjenværende bygninger som Norsk Vind mener ikke har støyfølsom bruk.
- En oversikt over gjenværende fritidsboliger der det er inngått avtale om avbøtende tiltak.
- En oversikt over gjenværende fritidsboliger der det ikke er inngått avtale om avbøtende tiltak og med forslag til hvordan dette kan avbøtes.
- En oversikt over de berørte fritidsboligenes plassering som omfattes av ovennevnte strekpunkt, en vurdering av hvordan støynivået kan bringes under grenseverdiene for disse og ev. en forklaring på hvorfor dette ikke er forenlig med etableringen av vindkraftverket, jf. bestemmelsen i konsesjonen om vindkraftverkets realiserbarhet.

4.1.3 Forståelsen av avbøtende tiltak

Støyvilkåret viser til aktuelle tiltak for å «*avbøte virkningene*». I støyveilederen M-128 gis det en oversikt over mulige avbøtende/kompenserende tiltak som gjelder generelt for ny støyende virksomhet:

- Tiltak som reduserer støy ved kilden
- Skjerming nær kilden
- Skjerming nær mottaker
- Tiltak på bygning

I tillegg står det i M-128 kapittel 7.8.6 om støy fra vindkraft at «*kompensasjonsordninger kan vurderes i de tilfeller der støyfølsom bebyggelse er lokalisert i områder med store støyvirkninger. I tilfeller der det kan dokumenteres svært høye støynivå kan ekspropriasjon eller innløsning bli aktuelt.*» NVE forstår dette slik at konsesjonærene kan inngå privatrettslige avtaler med eiere som blir berørt av støy, og at dette er et mulig avbøtende/kompenserende tiltak.

4.1.4 NVEs myndighet

NVE oppgave når det gjelder godkjenning etter det aktuelle konsesjonsvilkåret er å vurdere om tiltaksplanen som konsesjonærene har lagt fram er tilstrekkelig for å oppfylle de kravene som er omtalt i pkt. 4.1.1 og 4.1.2 over. En viktig del av vurderingen, er om konsesjonærene i tilstrekkelig grad har fulgt opp NVEs føringer for oppfølging av støyvilkåret i brev av 01.03.2019.

At NVE har myndighet til å vurdere og godkjenne tiltaksplanen, betyr også at NVE har myndighet til å sette vilkår for godkjenning av tiltaksplanen, eller ikke godkjenne tiltaksplanen i det hele tatt.

Ved vurdering av om NVE skal godkjenne tiltaksplanen kan vi kun ta stilling til innholdet i den tiltaksplanen som konsesjonærene har lagt fram. Dette betyr blant annet at NVE ikke kan gripe inn i eller vurdere hvilke avtaler konsesjonærene har inngått med aktuelle eiere i området. Dette har blant annet følgende konsekvenser for berørte eiere i området:

- NVE kan ikke kreve at berørte eiere inngår avtaler om kompensasjon for støyvirkninger med konsesjonærene. Det er opp til hver enkelt eier å inngå avtaler de selv ønsker å inngå. På samme måte er det opp til hver enkelt eier å la være å inngå avtaler de ikke ønsker å inngå.
- NVE kan ikke gripe inn i eksisterende avtaleforhold mellom berørte eiere og konsesjonærene. NVE kan ikke vurdere innholdet i avtalene om kompensasjon som konsesjonærene har inngått med berørte eiere.

NVEs oppgave er med andre ord å kontrollere at den foreslåtte tiltaksplanen for støy i tilstrekkelig grad ivaretar de interessene som konsesjonsvilkåret beskytter. Godkjenningen av tiltaksplanen må skje innenfor rammene av vår egen myndighet, konsesjonsvilkåret og de føringene for oppfølging av støyvilkåret vi har gitt.

4.2 NVEs konkrete vurdering av den fremlagte tiltaksplanen for støy

4.2.1 Oversikt over hvilke bygninger som berøres og ikke berøres av støy

NVE konstaterer at tiltaksplanen, i tråd med NVEs brev av 01.03.2019, opplyser om:

- Alle bygninger som er eller blir berørt av støy over grenseverdiene.
- Hvilke av disse bygningene som eies av grunneiere innenfor planområdet med avtale med Norsk Vind, og som derfor ikke krever videre oppfølging etter konsesjonsvilkåret.
- Hvilke gjenværende bygninger som Norsk Vind mener ikke, har støyfølsom bruk.
- Hvilke gjenværende bygninger der det er inngått avtale om avbøtende tiltak.
- Hvilke gjenværende bygninger der det ikke er inngått avtale om avbøtende tiltak og med forslag til hvordan dette kan avbøtes.

NVE viser til at Norsk Vind opplyser om at konsesjonærene har inngått minnelig avtale med Svein Matningsdal, eier av gnr./bnr. 118/5 i Hå kommune.

NVE mener at tiltaksplanen tilfredsstiller de fem første føringene NVE listet opp i vårt brev av 01.03.2019.

4.2.2 Avbøtende tiltak for bygninger med støyfølsom bruk uten minnelig avtale med eier

Det siste kulepunktet i NVEs brev av 01.03.2019 er:

- En oversikt over de berørte fritidsboligenes plassering som omfattes av ovennevnte strekpunkt, en vurdering av hvordan støynivået kan bringes under grenseverdiene for disse og ev. en forklaring på hvorfor dette ikke er forenlig med etableringen av vindkraftverket, jf. bestemmelsen i konsesjonen om vindkraftverkets realiserbarhet.

NVE har vurdert de tiltakene som konsesjonærene har foreslått for de bygningene med støyfølsom bruk der det per dags dato ikke er inngått en minnelig avtale med eier. Etter NVEs vurdering er det i *Informasjonsbrev – støy og avbøtende tiltak* (tiltaksplanens vedlegg 3) i tilstrekkelig grad redegjort for mulige tiltak som kan avbøte støyvirkningene, og at de avbøtende tiltakene må tilpasses den enkelte bygningen.

NVE mener det er positivt at konsesjonærene i tiltaksplanen forplikter seg til å ta kontakt med berørte eiere etter at vindkraftverkene har vært i normal drift et par måneder, både for å høre om erfaringer og for å drøfte om ytterligere avbøtende tiltak er aktuelle. NVE mener videre det er positivt at

konsesjonærene har oppgitt kontaktinformasjon til en konkret person, som kan kontaktes ved sjananse knyttet til støy.

NVE mener likevel at tiltaksplanen ikke i tilstrekkelig grad ivaretar berørte eiere av bygninger med støyfølsom bruk som overstiger grenseverdien for støy, hvor eierne *ikke* aksepterer konsesjonærenes tilbud om avbøtende tiltak. NVE mener at konsesjonærene, i mangel av minnelige avtaler om avbøtende tiltak eller kompensasjon, må tilby eierne å alternativt få fastsatt kompensasjon for støy og støyvirkninger gjennom et såkalt avtaleskjønn. NVE vil sette dette som et vilkår for godkjenning av tiltaksplanen for støy.

Et tilbud om å fastsette kompensasjon gjennom avtaleskjønn, er etter NVEs mening tilstrekkelig for å ivareta de berørte eierens interesser. Samtidig er det ingen automatikk i at en kompensasjon som fastsettes gjennom et avtaleskjønn er *høyere* enn den som konsesjonærene allerede har tilbudt. De eierne som ønsker å få kompensasjonen fastsatt gjennom et avtaleskjønn, risikerer å få en lavere kompensasjon enn den konsesjonær nå tilbyr.

Det er ikke et krav for godkjenning av tiltaksplanen at eierne aksepterer konsesjonærenes tilbud om avbøtende tiltak eller fastsettelse av kompensasjon for støy og støyvirkninger gjennom avtaleskjønn. Dette er det opp til eierne å vurdere om de ønsker.

4.3 Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se informasjon om rett til å klage på siste side.

Det kan være utfordringer knyttet til koronaviruset, blant annet for saker som ønskes behandlet politisk. Dersom det ikke er mulig å sende en klage innen tre uker, må det sendes en begrunnet søknad om utsatt klagefrist til post@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
Avdelingsdirektør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Aktuelle avbøtende tiltak støy – oppdatert tilbakemelding» for Bjerkreim vindkraftverk, datert 31.102019 med vedleggene 2) *Støykart worst case* og 3) *Brev til naboer uten minnelig avtale* [NVE gjør oppmerksom på at vedlegg 1) *Oversikt naboer* er unntatt offentlighet]

Mottakerliste:

Bjerkreim Vind AS
NORSK VIND AS
NORSK VIND SKINANSFJELLET AS

Kopi til:

Asbjørn Ramsli
Bjerkreim kommune
Else Tomine Hadland
Fylkesmannen i Rogaland
Gaute Richard Omdahl
Helga Sofie Hadland
Hå kommune
Ingrid Efteland
Irene Tvenning
Jacob Holst Lid
Johan Tjøland
Jon Grude
Jostein Matningsdal
Kjell Magnus Matningsdal
Kåre Tønning Valand
Matningsdal Bedehus v/v/Gunnlaud Skårland
NORSK VIND AS v/John Amund Lund
NORSK VIND AS v/Magnus Grinde
Odd Ivar Mattingsdal
Paal Øyri
Rogaland fylkeskommune
Sivert Mattingsdal
Svein Matningsdal
Svein Matningsdal
Torfinn Tjøland
Tor-Jan Hadland
Venke Hegreberg
Vivian Margaret Pedersen

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none"> - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.